

Ledare

SINIKKA RAJANIEMI
Överdirektör, Fimea

SMÄRTA HÖR TILL LIVET MEN DEN SKA BEHANDLAS MED OMSORG

Smärta orsakar ett stresstillstånd i kroppen och om smärtan blir kronisk kan den även leda till depression. Därför är ett liv helt utan smärta en lockande tanke. Känslan av smärta har dock ett syfte som bestämts av evolutionen. Smärta är ett tecken på fara och utan smärta är livet farligt.

Inom medicinen är flera genfel kända som orsakar en medfödd brist på smärtförmåga. Personer med dessa genfel har redan under den tidiga barndomen flera missbildningar i munnen och extremiteterna till följd av trauman och deras förväntade livslängd är kortare än genomsnittet. Förmågan att känna smärta är alltså en mycket viktig egenskap med tanke på att behålla livet.

När anses smärtan vara alltför hård och kräva läkemedelsbehandling? Såsom alltid i frågor som gäller läkemedelsbehandling saknas det ett entydigt svar på frågan. Gränsdragningen är såväl individuell som bunden till tid och plats. Den är dessutom beroende på tillgången till andra, läkemedelsfria metoder. När smärtan är hård är det dock en tröst att vi har tillgång till effektiva och tillräckligt säkra läkemedel.

Detta temanummer av tidningen Sic! beskriver den roll som läkemedelsbehandling av smärta har i de olika skedena av individens liv och förnuftigt förverkligande av den. Vi presenterar förändringar som skett inom läkemedelsbehandlingen av smärta under senaste tider och möjligheterna som dessa erbjuder. Samtidigt öppnar smärtläkare **Anneli Vainios** berättelse om smärtbehandling på andra sidan av världen våra ögon för hur vår västerländska kultur och vårt hälso- och sjukvårdssystem redan länge har säkerställt läkemedelsbehandling av våra smärtor.

De reflexioner som professor **Eija Kalso** framför i sin intervju beskriver på ett träffande sätt hur vården i vår kultur fokuserar på själva patienten och hans eller hennes smärtor och individuella behov. Å andra sidan är det nödvändigt att med jämna mellanrum granska kulturen kring läkemedelsbehandling av smärta och dess ändamålsenlighet även här i Finland. Det är det enda sättet för oss att på ett ännu bättre sätt kunna uppfylla de behov som patienter som lider av smärta har. ■